

MOTYL

SILA KNÍH VÍTAZÍ AJ POČAS
NAJTEMNEJŠÍCH NOCÍ VOJNY

An illustration of a woman in a green dress reading a book in a library. The room is filled with bookshelves, a wooden ladder, and stacks of books. A large window in the background shows the Big Ben clock tower in London under a cloudy sky. The overall style is soft and nostalgic.

*Posledné
kníhkupectvo
v Londýne*

MADELINE MARTIN

*Posledné
kníhkupectvo
v Londýne*

THE LAST BOOKSHOP IN LONDON

Copyright © 2021 by Madeline Martin

Translation © 2021 by Lenka Fífková Školníková

All rights reserved including the right of reproduction in whole, or in part in any form.

This edition is published by arrangement with Harlequin Books S. A.

This is a work of fiction. Names, characters, places and incidents are either the product of the author's imagination, or are used fictitiously, and any resemblance to actual persons, living or dead, business establishments, events, or locales are entirely coincidental.

Design © Motýl design 2021

Cover Illustration © Hana Hnízdová 2021

Slovak edition © Vydavateľstvo Motýl 2021

www.vydavatelstvomotyl.sk

Tlač: TBB, a. s., Banská Bystrica

ISBN: 978-80-8164-256-2

*Posledné
kníhkupectvo
v Londýne*

MADELINE MARTIN

VYDAVATELSTVO MOTÝL

Pozitívne ohlasy na *Posledné kníhkupectvo v Londýne*

„*Posledné kníhkupectvo v Londýne* je neodolateľný príbeh, ktorý poukazuje na transformačnú silu gramotnosti a pripomína nám, že i kníhkupectvo môže byť miesto, kde ľudia v nebezpečných časoch vojny a nepokojov môžu nájsť nádej a útočisko.“

Kim Michele Richardson,
autorka románu *The Book Woman of Troublesome Creek*,
bestselleru podľa *The New York Times*

„*Posledné kníhkupectvo v Londýne* je nádherne napísaný príbeh o láske, priateľstve a schopnosti prežiť, odohrávajúci sa v Londýne počas druhej svetovej vojny. Tento krásny román Madeline Martin je nielen dojímavým a emocionálnym milostným listom adresovaným knihám a samotným kníhkupectvám. Je tiež svedectvom o sile príbehov, ktoré nám dokážu byť oporou aj v tých najtemnejších časoch.“

Jillian Cantor,
autorka románov *V inom čase* a *Half-Life*,
bestsellerov podľa *USA TODAY*

„Tento príbeh som zhltna ako malinu! Grace aj kníhkupectvo Primrose Hill som si jednoducho zamilovala. *Posledné kníhkupectvo v Londýne* je ako milostný list o sile kníh, ktoré nás dokážu zjednotiť a držať svet pokope, keď sa zdá, že sa všetko okolo nás rozpadá. Madeline Martin ponúka nový pohľad na to, čo všetko Londýn počas druhej svetovej vojny vydržal, a verím, že ju vystrelí medzi špičku v oblasti historických románov. Vrelo odporúčam!“

Karen Robards,
autorka románu *Čierna labuť Paríža*

Všetkým spisovateľom a spisovateľkám, ktorých diela som za svoj život čítala. Ďakujem vám za možnosť uniknúť realite, načerpať vedomosti a formovať svoju osobnosť.

Prvá kapitola

August 1939
Londýn, Anglicko

Grace Bennettová odjakživa snívala o tom, že jedného dňa bude žiť v Londýne. Nikdy jej však nenapadlo, že raz to bude jej jediná možnosť. A už vôbec nie, že svet bude vtedy na sklonku vojny.

Vlak metra sa zastavil na Farringdonskej stanici. Jej názov sa jasne vynímal na stene v modrom pruhu obkolesenom červeným kruhom. Ľudia prešľapovali na nástupišti a nevedeli sa dočkať, kedy nahradia cestujúcich vo vlaku. Tí sa, naopak, tešili, kedy z neho konečne vystúpia. Čakajúci na nástupišti mali oblečené šaty s decentným strihom a vyžarovala z nich nefalšovaná mestská elegancia. Vyzerali oveľa kultivovanejšie ako obyvatelia norfolského Draytonu.

V Grace sa miešala nervozita s nedočkavosťou. „Sme tu.“ Pozrela na Viv vedľa seba.

Jej priateľka s cvaknutím zatvorila rúž a vyčarovala zo svojich čerstvo namalovaných pier žiarivý úsmev. Viv vy-

zrela z okna a pohľadom preletela zakrivenú stenu oblepenú reklamnými letákmi. „Po toľkých rokoch snívania, že pôjdeme do Londýna.“ Nadšene stisla Graceinu ruku. „Podarilo sa nám to.“

S nápadom odst'ahovať sa z nudného Draytonu za omnoho vzrušujúcejším životom v meste Viv prvýkrát prišla, keď boli ešte len malé dievčatká. Opustiť pomalý a dobre známy život na vidieku a vymeniť ho za rušný a energický ráz Londýna bola pre nich vtedy len divoká predstava. Grace by ani vo sne nenapadlo, že jedného dňa to bude nevyhnutné.

V skutočnosti však už ani nemala dôvod v Draytone zostávať. Prinajmenšom tam nezanechala nič, kvôli čomu by sa túžila vrátiť.

Vstali z plyšových sedadiel a siahli po batožine. Každá cestovala len s jedným vyblednutým kufrom, na ktorom síce bolo badať známky času, nie však častého používania. Kufre im praskali vo švíkoch a manipulácia s nimi bola mimoriadne nemotorná nielen pre ich obrovskú hmotnosť, ale aj preto, lebo im na pleci zavadzala škatuľa s plynovou maskou. Vláda totiž nariadila, aby tú opachu so sebou všade nosili ako ochranu v prípade plynového útoku.

Našťastie, podľa inštrukcií pani Weatherfordovej mala byť Brittonská ulica vzdialená len dve minúty chôdze od stanice.

Priateľka Graceinej matky z detstva mala voľnú izbu na prenájom a ponúkala ju Grace už pred rokom, keď ju jej mama navždy opustila. Podmienky boli naozaj veľkorysé – dva mesiace zdarma, kým si nenájde prácu, a aj potom by na izbu dostala štedrú zľavu. Hoci Grace túžila odísť do Londýna a Viv ju na to oduševnene nabádala, zostala v Draytone ešte takmer celý ďalší rok a snažila sa pozliepať kúsky svojho rozbitého života.

To však bolo ešte pred tým, ako zistila, že dom, v ktorom žila od narodenia, v skutočnosti patrí jej strýkovi. Pred tým, ako sa doň prisťahoval so svojou panovačnou ženou a piatimi deťmi. Pred tým, ako sa jej život rozpadol na ešte drobnejšie kúsky.

Grace nemala viac miesto vo svojom domove, čo jej teta často a rada dávala pocítiť. Stala sa nevítanou osobou na mieste, ktoré bolo kedysi plné útechy a lásky. Keď teta konečne pozbierala trúfalosť a požiadala ju, aby odišla, vedela, že nemá na výber.

Preto pred mesiacom napísala list pani Weatherfordovej, v ktorom sa jej spýtala, či jej ponuka stále platí. Bola to jedna z najťažších vecí, aké kedy urobila. Vnímala to ako kapituláciu pred problémami, ktorým čelila, ako hroznú, ponižujúcu prehru. Vzдалa sa, a to jej prinieslo pocit toho najväčšieho zlyhania v živote.

Nikdy nebola veľmi odvážna. Dokonca aj teraz ešte stále pochybovala, či by zvládla vydat' sa na cestu do Londýna, keby Viv netrvala na ich spoločnom odchode.

Ako teraz čakali, kým sa otvoria lesklé kovové dvere vlaku a vypustia ich do úplne nového sveta, zmocnila sa jej úzkosť.

„Všetko bude úžasné,“ tichučko šepla Viv. „Všetko sa naozaj zlepší, Grace. Sľubujem.“

Pneumatické dvere elektricky poháňaného vlaku sa so syčaním otvorili a ony vystúpili na nástupište, rovno do tlačnice prichádzajúcich a odchádzajúcich ľudí. Dvere sa za nimi potichu zatvorili, vlak sa dal do pohybu a po odjazde im zanechal len poryv vetra vo vlasoch a v záhyboch sukni.

Na plagáte s reklamou na chesterfieldky na neďalekej stene sedel šarmantný plavčík a fajčil cigaretu. Leták vedľa vyzýval Londýňčanov, aby narukovali do armády.

Nebola to len jednoznačná pripomienka vojny, ktorej bude krajina možno čoskoro čeliť, ale aj väčšieho nebezpečenstva, ktoré sa spája so životom v meste. Keby si Hitler zaumienil dobyť Britániu, pravdepodobne by sa zameral práve na Londýn.

„Ach, Grace, pozri!“ skríkla Viv.

Grace odvrátila zrak od letáka a zbadala kovové schody, pohybujúce sa nahor na neviditeľnom páse. Končili sa až niekde nad oblúkovým stropom. Na prahu mesta ich snov.

Okamžite zabudla na reklamu a obe vyrazili k eskalátoru. Čím vyššie stúpali, tým viac sa museli snažiť nedávať najavo svoje nadšenie.

Viv sa od neskrývanej radosti až zachvela. „Nehovorila som, že to tu bude úžasné?“

Na Grace zrazu doľahla významnosť situácie. Po rokoch snívania a plánovania boli konečne v Londýne.

Preč od Graceinho surového strýka, ďaleko od dosahu prísnych Viviných rodičov.

Zabudli na všetky predchádzajúce problémy a vynorili sa zo stanice ako dva vtáky pripravené rozťahnuť krídla a vzlietnuť.

Všade sa týčili budovy siahajúce až do nebies a Grace si musela zastrieť dlaňou slnko, aby vôbec dovidela na ich vrcholy. Neďaleké obchodíky ich vítali pestrofarebnými tabuľami, ktoré lákali na sendviče, úpravu vlasov či drogériu. Na ceste lomozili nákladiaky a v opačnom smere zase s rachotom prešiel dvojposchodový autobus. Jeho červená karoséria sa leskla rovnako ako Vivine nechty.

Grace sa zo všetkých síl snažila neschytiť svoju priateľku za rameno a neupozorňovať ju s piskotom na všetko okolo nich. Viv takisto nasávala atmosféru s doširoka otvorenými rozžiarenými očami. Hoci mala na rozdiel od Grace moder-

né šaty a dokonale upravené gaštanové kučery, svoj úžas a vidiecky pôvod nemohla zaprieť.

Grace nevyzerala tak elegantne, aj keď si na túto príležitosť obliekla svoje najlepšie šaty s dĺžkou tesne pod kolená. V páse ich mala stiahnuté úzkym čiernym opaskom, ktorý jej ladil s topánkami na nízkych podpätkoch. Jej šaty síce neboli také štýlové ako Vivin čierno-biely bodkovaný model, ale ich svetlomodrá bavlnená látka podčiarkovala sivú farbu jej očí a vynikajúco sa hodila k jej svetlým vlasom.

Pochopiteľne, oboje šaty ušila práve Viv. Tá nikdy nešetila ambíciami, ktoré by sa spolu mohli pokúsiť dosiahnuť. Počas svojho dlhoročného priateľstva strávili hodiny šitím šiat, natáčaním si vlasov, celé roky čítavali časopisy *Žena* a *Život ženy* o móde a etikete a starostlivo si navzájom opravovali chyby pri prejave, aby „z ich reči nebol cítiť Drayton“.

Teraz by Viv so svojimi výraznými lícnymi kosťami a hnedými očami olemovanými dlhými mihalnicami sama mohla skrášľovať jednu z obálok časopisu.

S Grace na čele vkĺzli do masy ponáhľajúcich sa ľudí, prehadzujúc si ťažký kufor z jednej ruky do druhej, a zamierili k Brittonskej ulici. Našťastie im pani Weatherfordová dala v poslednom liste podrobné a zrozumiteľné pokyny, kadiaľ ísť.

Akurát v nich nespomínala nič zo všadeprítomných známkov vojny.

Nezmienila sa o hromade letákov, ktoré vyzývajú mužov postaviť sa za vlasť, ani o tých, ktoré sa snažia motivovať ľudí, aby si nevšíмали Hitlera a jeho hrozby a rezervovali si letnú dovolenku. Cez cestu videli vchod orámovaný vrecami s pieskom, nad ktorým bola pripevnená tabuľka s informáciou, že ide o verejný protiletický kryt.

Na Brittonskú ulicu dorazili skutočne do dvoch minút, presne podľa pokynov pani Weatherfordovej. Ocitli sa pred mestským tehlovým domom so zelenými dverami s lesklým mosadzným klopádlom a oknom ozdobeným kvetináčom s fialovými a bielymi petúniami. Podľa toho, čo im pani Weatherfordová písala, šlo nepochybne o jej dom.

A teraz aj o ich nový domov.

Viv vybehla po schodoch, kučery jej pri každom kroku poskakovali, a zaklopala na dvere. Grace vyšla za ňou, hnaná očakávaním, ktoré sa jej zmocnilo. Veď na ne čakala najbližšia priateľka jej mamy, ktorá ich v Draytone niekoľkokrát navštívila, keď boli ešte malé.

Priateľstvo medzi Graceinou matkou a pani Weatherfordovou sa začalo, keď pani Weatherfordová ešte žila v Draytone. Pokračovalo však aj po tom, ako sa odsťahovala. Počas celej prvej svetovej vojny, ktorá im obom vzala manželov, aj počas choroby Graceinej mamy, na ktorú nakoniec skonala.

Dvere sa otvorili a objavila sa v nich pani Weatherfordová. Vyzerala staršie, než si ju Grace pamätala. Vždy však bola trochu bucl'atá, so sviežimi líčkami a veselými modrými očami. Jediný rozdiel bol, že teraz nosila okrúhle okuliare a tmavé vlasy mala pretkané ligotavými striebornými prameňmi. Jej pohľad sa najprv zastavil na Grace.

Jemne zalapala po dychu a priložila si ruku k ústam. „Grace, akoby si mame z oka vypadla. Beatrice bola vždy rovnako krásna, s tými jej sivými očami.“ Postaršia žena otvorila dvere dokorán a zjavila sa celá, v bielych bavlnených šatách s modrými kvietkami na vetvičkách a so zladenými modrými gombíkmi. Za ňou bolo vidno malú, no úhľadnú chodbičku, ktorú takmer úplne vyplňalo schodisko do ďalšieho poschodia. „Prosím, poďte ďalej.“

Grace sa takmer nepočuteľne poďakovala za kompliment a nedala vôbec najavo, ako táto pochvala zapôsobila na tú časť jej vnútra, ktorá ešte stále oplakávala stratu matky.

Vpratala svoj kufor do chodby a vstúpila do teplého domu, v ktorom sa vznášala vôňa mäsa a zeleniny. Začali sa jej zbíhať slinky.

Poriadne domáce jedlo nemala, odkedy jej mama zomrela. Teda aspoň žiadne chutné. Jej teta variť veľmi nevedela a sama trávila priveľa hodín prácou v strýkovom obchode, takže nikdy nemala čas pripraviť niečo výdatné.

Graceine kroky tlmil smotanový koberec posiaty pastelovými kvetmi. Bol čistý, ale niektoré časti mal už trochu zodraté.

„Vivienne,“ oslovila pani Weatherfordová Viv, len čo vstúpila za Grace do chodbičky.

„Všetci moji priatelia ma volajú Viv,“ poopravila ju dievčina s očarujúco šarmantným úsmevom.

„Vyrástli z vás veru krásavice. Stavím sa, že privediete môjho syna do rozpakov.“ Pani Weatherfordová im pokynula, aby si odložili batožinu na chodbe. „Colin!“ zavolala spod naleštených drevených schodov. „Pod' pomôcť s vecami mladým dámam, kým postavím vodu na čaj.“

„Ako sa má Colin?“ zdvorilo sa spýtala Grace.

Spájalo ich jedno: obaja boli jedináčikovia, ktorí prišli vo Veľkej vojne o otca. Hoci Colin bol od Grace o dva roky mladší, v detstve sa spolu často hrávali, na čo s veľkou láskou spomínala. Odjakživa mal v sebe niečo jemné, vyžarovala z neho úprimná láskavosť a z očí mu sršala mimoriadna bystrosť.

Pani Weatherfordová podráždene rozhodila ruky. „Chce zachrániť každé zviera na svete, a tak ich po jednom vodí

domov.“ Dobrosrdečne sa zachichotala, takže bolo vidno, že ju to vlastne až tak veľmi nehnevá.

Kým na neho čakali, Grace obdivovala chodbičku. Vedľa schodov stál stolík s lesklým čiernym telefónom. Tapeta bola z veselého, trochu vyblednutého modro-bieleho brokátu a ladila s dverami a verajami natretými nabiele. Zariadenie bolo síce jednoduché, no všetko pôsobilo bezchybne a čisto. Bolo jej jasné, že nájsť čo i len zrnko prachu v dome matkinej priateľky by bola nespľniteľná úloha.

Vtom začuli zavrzganie a kroky dolu schodmi. Objavil sa vysoký štíhly muž s úhladne začesanými tmavými vlasmi. Oblečenú mal košeľu a hnedé nohavice.

Nesmý úsmev zjemňoval jeho črty, takže nevyzeral ani na svojich dvadsaťjeden rokov. „Ahoj, Grace.“

„Colin?“ spýtala sa neveriacky. Bol od nej o hlavu vyšší, takže teraz bola ona tá, kto sa musel pozerat' na toho druhého zospodu.

Začervenal sa.

Jeho roztomilá reakcia ju zahriala pri srdci. Videla, že za tie roky, počas ktorých sa nevideli, nestratil nič zo svojej príjemnej povahy.

Vzhliadla k nemu. „Trochu si vyrástol, odkedy som ťa naposledy videla.“

Nesmelo pokrčil úzkymi plecami a nebadane kývol hlavou smerom k Viv, s ktorou sa takisto hrával, keďže obe dievčatá boli odjakživa nerozlučné priateľky. „Viv. Vitaj v Londýne. S mamou sme sa už tešili na tvoj príchod.“ Nenápadne sa uškrnul na Grace a zohol sa po oba kufre, ktoré si tam dievčatá odložili. „Smiem vám ich vyniesť?“ zaváhal.

„Áno,“ ozvala sa Viv. „Ďakujeme ti, Colin.“

Prikývol, do každej ruky vzal jeden kufor a vyniesol ich ako pierka hore schodmi.

„Pamätáte si, ako ste sa s Colinom navštevovali?“ zaspomínala pani Weatherfordová.

„Pamätáme,“ potvrdila Grace. „Zdá sa, že je stále rovnako milý ako kedysi.“

„Akurát oveľa vyšší,“ poznamenala Viv.

Pani Weatherfordová upriamila obdivný pohľad smerom k schodisku, akoby tam Colin stále stál. „Je to dobrý chlapec. Poďte, dáme si trochu čaju a ukážem vám to tu.“

Kývla im, aby šli za ňou, a otvorila dvere do úzkej kuchyne. Tá bola zaliata svetlom z okien nad drezom a pri zadnom vchode sa svetlo predieralo cez odhrnuté tenučké biele záclony. Takisto ako chodba, aj kuchynka žiarila dokonalou čistotou. Slnečné lúče sa odrážali od nablýskanej bielej pracovnej dosky a v stojane na riady sa sušilo niekoľko úhladne uložených tanierov. Na vešiaku viseli utierky citrónovej farby a vzduch tu bol presýtený omamnou vôňou pripravovaného jedla.

Vyzvala ich, aby si sadli k malému stolíku so štyrmi stoličkami a vzala zo sporáka kanvicu. „Tvoj strýko si začal nárokovať na tvoj domov v naozaj vhodnom čase. Teraz, keď sa na nás valí vojna.“ Postavila kanvicu do drezu a otočila kohútik. „Typický Horace,“ zašomrala do zvuku tečúcej vody s citelným znechutením v hlase. „Beatrice mala obavy, že by sa o také niečo mohol pokúsiť, ale jej choroba prišla tak náhle...“

Zdvihla zrak od hladiny vody v kanvici a letmo sa pozrela na Grace. „Mala by som asi zmeniť tému, veď ste ešte len dorazili. Som taká rada, že ste tu. Keby len tie okolnosti neboli také neutešené.“

Grace si len hrýzla peru a nevedela, čo na to povedať.

„Váš dom je krásny, pani Weatherfordová,“ poznamenala rýchlo Viv.

Grace sa na ňu vďačne pozrela a ona jej odpovedala sprisahaneckým žmurknutím.

„Ďakujem.“ Vypla kohútik a s úsmevom si obzrela svoju slnkom prežiarenú kuchyňu. „Rodina môjho Thomasa to tu vlastnila niekoľko generácií. Nie je to tu už také paradne ako kedysi, ale stačí to.“

Grace s Viv sa usadili. Citrónovožlté podušky na stoličkách boli také tenké, že cítili tvrdé drevo pod nimi. „Vážime si, že ste nám dovolili tu bývať. Je to od vás naozaj veľmi štedré.“

„Nemusíte mi ďakovať.“ Pani Weatherfordová postavila kanvicu na sporák a otočením gombíka zapla horák. „Pre dcéru mojej najlepšej priateľky by som urobila čokoľvek.“

„Myslíte si, že bude ťažké nájsť si tu prácu?“ spýtala sa Viv. Hoci sa snažila, aby to vyznelo nenútene, Grace vedela, ako sa veľmi túži stať predavačkou.

V skutočnosti sa jej táto predstava tiež veľmi pozdávala. Práca v obchodnom dome na ňu pôsobila vznešene. Napríklad v nejakom luxusnom a veľkolepom, ako je Woolworths, kde sa poschodia plné tovaru tiahnu do diaľok siahajúcich až na samý koniec ulice.

Pani Weatherfordová sa tajnostkársky usmiala. „Čírou náhodou sa dobre poznám s niekoľkými majiteľmi obchodov v Londýne. Určite vám budem vedieť pomôcť. A Colin pracuje v Harrods. Tiež sa za vás môže prihovoriť.“

Viv pohybom pier naznačila Grace názov obchodného domu, ktorý práve zaznel, a z očí jej sršalo neskrývané nadšenie.

Pani Weatherfordová siahla po jednej zo žltých utierok, vybrala tanier zo stojana a zotrela z neho niekoľko tvrdohlavých kvapiek. „Musím povedať, že ani jedna vôbec neznie, že by ste práve prišli z Draytonu.“

Viv s hrdosťou pozdvihla bradu. „Ďakujeme. Naozaj sa snažíme. Dúfame, že nám to pomôže pri hľadaní práce.“

„To je skvelé.“ Pani Weatherfordová otvorila skrinku a vložila do nej tanier. „Dúfam, že ste si už zohnali aj nejaké odporúčacie listy.“

Viv strávila celý deň pred odchodom do Londýna dôsledným ťukaním vlastného odporúčacieho listu na požičanom písacom stroji a núkala sa, že napíše jeden aj pre Grace. Tá to však odmietla.

Pani Weatherfordová sa pre zmenu začala venovať utieraniu riadov. Viv veľavýznamne zdvihla obočie, čím Grace naznačila, že predsa len mala jej ponuku prijať.

„Odporúčacie listy máme,“ sebavedome oznámila Viv za obe, a bolo jasné, že už spriada plány, ako vytvorí aj ten druhý.

„Viv má,“ uviedla Grace veci na pravú mieru. „Žiaľ, ja nemám. Strýko mi odmietol vystaviť odporúčanie za čas, ktorý som strávila v jeho obchode.“

Bol to jeho posledný útok, pomsta za to, že „opúšťa obchod“, v ktorom pracovala väčšinu svojho života. Vôbec mu pritom neprekážalo, že jeho žena trvá na tom, aby si Grace našla iné bývanie. Nevedel akurát stráviť myšlienku, že už mu nebude k dispozícii, vždy keď si spomenie.

Z kanvice zaznel prenikavý piskot a z otvoru začal unikať obláčik pary. Pani Weatherfordová ju zložila zo sporáka na podložku, čím ju okamžite umlčala.

Nabrala plnú lyžičku čajových lístkov do sitka, vliala vriacu vodu do čajníka a pohoršene pritom krútila hlavou. „To je hanba, strašná hanba.“ Ešte niečo potichu zahundrala na adresu Horacea a postavila čajník spolu s tromi šálkami, cukorničkou a nádobkou s mliekom na strieborný podnos. „Bez toho ťa do obchodného domu neprijmú,“ rezignovane sa zamračila na Grace.

Grace zovrelo žalúdok. Možno mala Viv predsa len dovoliť, aby jej napísala to falošné odporúčanie.

„Nič to,“ opatrne dodala pani Weatherfordová, preniesla podnos na stôl a naliala do každej šálky horúci čaj. „Poznám jedno miesto, kde by si mohla šesť mesiacov pracovať za riadny odporúčací list.“

„Grace by sa skvele hodila naozaj na čokoľvek.“ Viv si nabrala hrudku cukru z nádoby a nechala ju klesnúť do čaju. „V škole mala vždy najlepšie známky, najmä z matematiky. V podstate spravovala obchod svojho strýka úplne sama a poriadne mu ho zvelebila.“

„Ak je tak, malo by to bez problémov vyjsť.“ Pani Weatherfordová si uchlipla z čaju.

Vtom sa Grace niečo obtrelo o lýtko. Pozrela sa pod stôl a zbadala malého pruhovaného kocúrika s prosebným výrazom vo veľkých jantárových očiach.

Pohľadila jemnú srst' za ušami mačiatka, ktoré okamžite začalo príjemne priasť. „Vidím, že máte mačku.“

„Bude u nás už len pár dní, azda vám to neprekáža.“ Pani Weatherfordová sa pokúsila mačiatko odplašiť rukou, no to tvrdohlavo zostávalo po Graceinom boku.

„Je to lapaj, len čo zacíti vôňu jedla, nepohne sa z kuchyne.“ Postaršia žena sa mrzuto pozrela na malého tvora, ktorý ju sledoval bez akéhokoľvek náznaku viny alebo hanby. „Colin to so zvieratami naozaj vie. Keby som mu dovolila nechať si každé zranené zviera, ktoré dovlečie domov, už by sme tu mali celý zverinec,“ zasmiala sa spoza závoja pary stúpajúcej zo šálky.

Mača sa pretočilo na chrbát a vystavilo na obdiv bielu srst' na hrudi v tvare hviezdičky. Grace ho poškrabkala a v končekoch prstov pocítila, ako rytmicky pradie. „Ako sa volá?“

„Muro.“ Pani Weatherfordová pobavene prevrátila oči.

„Môj syn je oveľa lepší v zachraňovaní zvierat ako vo vymýšľaní mien.“

V tom momente Colin ako na zavolanie vstúpil do miestnosti. Muro vyskočil na všetky štyri a rozbehol sa k svojmu záchrancovi. Colin nežne chytil drobné mača do veľkých dlaní a začal sa s ním láskyplne maznať.

Tentoraz sa pani Weatherfordová zahнала na neho. „Šup, von s ním z kuchyne.“

„Prepáč, mami.“ Colin sa previnilo usmial na Grace a Viv a vytratil sa z miestnosti s mačiatkom pritisnutým k hrudi.

Pani Weatherfordová ho sledovala, ako odchádza, a pobavene pritom krútila hlavou. „Zájdem za pánom Evansom a uvidím, či sa mi podarí zohnať ti miesto v jeho obchode.“ Klesla späť na stoličku a s povzdychom sa zahľadela do záhrady.

Grace tiež vyzrela z okna a zbadala širokú jamu v zemi, olemovanú smutnými kôpkami vykopaných kvetov a hromadou niečoho, čo vyzeralo ako kusy hliníka. Zrejme základy protiletického Andersonovho krytu.

V Draytone nič také nevidela, pretože riziko bombardovania tam nebolo vysoké. No počula už o niekoľkých mestách, kde spustili distribúciu materiálu na vybudovanie týchto malých krytov, ktoré sa zakopávali na záhradách, aby obyvatel'ov chránili v prípade Hitlerovho útoku na Britániu.

Prešiel jej mráz po chrbte a zmocnilo sa jej znepokojenie. Konečne sa im podarilo vycestovať do Londýna, a práve teraz sa musí začať vojna. Pri bombardovaní tak budú prvé na rane.

Návrat do Draytonu však neprichádzal do úvahy. Radšej bude čeliť nebezpečenstvu na mieste, odkiaľ ju nikto nevyháňa, než čeliť strýkovej nevraživosti.

Viv zvedavo vykukla z okna a ihned' odvrátila zrak. Po rokoch práce na farme už „mala zeminy naozaj plné zuby“, ako zvykla hovoriť.

Pani Weatherfordová si znova vzdychla a upila čaju. „Bývala to pekná záhrada.“

„A znova bude,“ snažila sa ju Grace presvedčiť, no sama tomu príliš neverila. Ak sa začne bombardovanie, budú záhrady ešte niekedy vyzerat' ako predtým? Budú ich životy ešte niekedy ako predtým?

Takéto strašidelné myšlienky jej neustále zamestnávali myseľ. „Pani Weatherfordová,“ snažila sa rýchlo zahnat predstavu vojny a bombardovania. „Vedeli by ste mi povedať, čo pán Evans vlastne predáva?“

„Samozrejme, moja milá.“ Pani Weatherfordová položila šálku s cinknutím na tanierik a oči sa jej rozžiarili nadšením. „Má kníhkupectvo.“

Grace sa snažila skryť známky sklamaní. O knihách toho totiž veľa nevedela. Akékoľvek snahy pustiť sa do čítania jej vždy niečo prekazilo. Odjakživa bola príliš zaneprázdnená v strýkovom obchode a snažila sa zarobiť čo najviac, aby s mamou prežili, takže na čítanie nemala nikdy čas. A potom mama ochorela...

Spravovanie obchodu strýka Horacea nebolo nič zložité, keďže mala skúsenosti s používaním všetkých domácich potrieb, ktoré mal v sortimente. Preto predávať čajové kanvice, utierky, vazy a ďalší tovar, ktorý dobre poznala, bolo pre ňu úplne prirodzené. Ale literatúra bola pre ňu veľká neznáma.

Nebola to však celkom pravda.

Ešte si spomínala na mamkine *Rozprávky bratov Grimovcov* s kresbou elegantnej princeznej na obálke. Prezerat' si pestrofarebné ilustrácie a počúvať pritom fantastické